

POSTANOWIENIE

Dnia 17 września 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Ryński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

w dniu 17 września 2014r.,

sprawy **R. T.**

skazanego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Z.

z dnia 16 stycznia 2014 r., zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Ś.

z dnia 17 września 2013 r., postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zwolnić skazanego R. T. od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego;**
- 3. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. R. K., Kancelaria Adwokacka w Z. kwotę 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa złotych osiemdziesiąt groszy) w tym 23 % należnego podatku VAT, za sporządzenie i wniesienie - jako ustanowiony z urzędu obrońca skazanego - kasacji na rzecz skazanego R. T.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Ś. wyrokiem z dnia 17 września 2013 r., sygn. akt ... 381/12 uznał oskarżonego R. T. za winnego popełnienia zarzucanego mu aktem oskarżenia przestępstwa z art. 279 § 1 k.k., art. 190 a § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 64 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. i art.

64 § 2 k.k. wymierzył mu karę roku i miesiąca pozbawienia wolności. Nadto na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych.

Powyższy wyrok zaskarżył osobistą apelacją oskarżony R. T., który zarzucił orzeczeniu Sądu I instancji błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na jego treść oraz naruszenie przepisów prawa procesowego, a w szczególności art. 5 § 2, 7, 410 k.p.k. oraz art. 79 § 1 pkt. 3 k.p.k. Nadto podniósł zarzut przypisania mu sprawstwa kradzieży z włamaniem, podczas gdy w jego ocenie wyczerpał on znamiona przestępstwa oszustwa. W trakcie postępowania odwoławczego oskarżony skierował do Sądu Okręgowego w Z. szereg pism procesowych, w których akcentował, że jego poczytalność w chwili czynu nie została w sposób należyty ustalona i na poparcie swoich twierdzeń przesłał do tegoż Sądu opinię sądowo psychiatryczną sporządzoną na zlecenie Prokuratury Rejonowej w Z. w sprawie ... 1898/11, w której R. T. był podejrzany o przestępstwo z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (k. 208- 212). Opinia ta została ujawniona na rozprawie apelacyjnej w dniu 16 stycznia 2014 r. (k.227).

Sąd Okręgowy w Z. wyrokiem z dnia 16 stycznia 2014 r., sygn. akt ...1226/13, zmienił zaskarżony wyrok Sądu I instancji w ten sposób, że uznał oskarżonego R. T. za winnego tego, że w dniu 4 stycznia 2012 r. w Ś., woj. L., będąc skazanym za przestępstwo podobne i w ciągu pięciu lat po odbyciu kary co najmniej sześciu miesięcy pozbawienia wolności, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, podczas rozmowy telefonicznej wprowadził w błąd pracownika Banku B. /.../ SA co do swojej tożsamości, podając się za G. L., po czym wykorzystał jego dane osobowe, przypisany mu kod AKD oraz hasło do jego konta i wydał dyspozycję przelewu kwoty 1 960 zł z rachunku bankowego G. L. na rachunek bankowy o nr [...] prowadzony w Banku Zachodnim W./.../ SA, czym doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem G. L., tj. czynu z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to na podstawie tych przepisów wymierzył mu karę roku i miesiąca pozbawienia wolności, zaś w pozostałym zakresie tenże wyrok utrzymał w mocy oraz rozstrzygnął w przedmiocie kosztów procesu za postępowanie odwoławcze.

Kasację od tego wyroku wywiódł obrońca skazanego, który zarzucił orzeczeniu Sądu odwoławczego rażące naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na jego treść, a mianowicie art. 202 § 1 k.p.k. poprzez niedopuszczenie w toku postępowania odwoławczego dowodu z opinii o stanie zdrowia psychicznego oskarżonego, pomimo istnienia uzasadnionych wątpliwości co do jego poczytalności *tempore criminis*.

Powołując się na powyższe, skarżący na podstawie art. 537 § 1 i 2 k.p.k. wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Z. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy skazanego, okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym, dlatego została oddalona na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k. Nie oznacza to jednak, że sposób procedowania Sądu odwoławczego nie budził zastrzeżeń. Warto zwrócić uwagę, że oskarżony R. T. kierując do Sądu Okręgowego w Z. liczne pisma procesowe, m. in. we wniosku z dnia 31 października 2013 r. postulował o jego ponowne przebadanie na etapie postępowania odwoławczego przez biegłych lekarzy psychiatrów pod kątem stanu poczytalności w chwili dokonania przypisanego mu przestępstwa (k.198-199). Pismo to stosownie do treści art. 118 k.p.k. powinno zostać potraktowane co najmniej jako wniosek o uzupełnienie wydanej w tej sprawie opinii sądowo- psychiatrycznej. Z kolei w piśmie z dnia 19 grudnia 2013 r. skazany postulował o ujawnienie opinii sądowo - psychiatrycznej wydanej w sprawie ... 1898/11, prowadzonej przez Prokuraturę Rejonową w Z. Na rozprawie apelacyjnej Sąd odwoławczy ujawnił wskazaną opinię, natomiast nie odniósł się do wniosku oskarżonego o jego ponowne zbadanie przez biegłych psychiatrów, z tym że wniosku tego nie poparł wówczas także obrońca z urzędu oskarżonego R. T. Należy zaznaczyć, że brak rozpoznania tego wniosku, który *de facto* był równoznaczny z jego nieuwzględnieniem, stanowił naruszenie art. 167 k.p.k. w zw. z art. 170 k.p.k., jednak nie miał istotnego wpływu na treść wyroku Sądu odwoławczego, o czym przekonuje argumentacja uzasadnienia Sądu Okręgowego, który przeprowadził analizę porównawczą obydwu opinii biegłych psychiatrów dotyczących osoby R. T. wydanych w tej i innej sprawie. Na podstawie tej analizy Sąd odwoławczy zaakceptował stanowisko biegłych psychiatrów zawarte

w opinii wydanej na użytek niniejszego postępowania o pełnej poczytalności oskarżonego w odniesieniu do przypisanego mu czynu (str. 2 uzasadnienia SO). Szersza argumentacja dotycząca tego zagadnienia wydaje się zbędna, ponieważ autor kasacji nie podniósł w skardze zarzutu zaniechania rozpoznania przez Sąd odwoławczy, wniosku dowodowego oskarżonego, lecz sformułował zarzut obrazy art. 202 § 1 k.p.k. przez niedopuszczenie z urzędu w toku postępowania odwoławczego dowodu z opinii o stanie zdrowia psychicznego oskarżonego, pomimo istnienia uzasadnionych wątpliwości co do jego poczytalności w chwili czynu, wynikających z treści opinii sądowo - psychiatrycznej sporządzonej w okresie zbliżonym do daty czynu objętego niniejszym postępowaniem w odniesieniu do R. T. w innej sprawie. Oznacza to, że ocena rangi naruszenia przez Sąd odwoławczy art. 167 k.p.k. w zw. z art. 170 k.p.k. i jego wpływu na treść wyroku pozostawała poza obszarem rozważań Sądu kasacyjnego, ponieważ stosownie do treści art. 536 k.p.k. Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a w zakresie szerszym - tylko w wypadkach określonych w art. 435, 439 i 455 k.p.k., które w analizowanym postępowaniu nie wystąpiły.

Odnosząc się do podniesionego zarzutu kasacyjnego nie można zgodzić się ze skarżącym, że w omawianej sprawie doszło do naruszenia i to w sposób rażący art. 202 § 1 k.p.k. Przepis ten podobnie jak art. 203 k.p.k. reguluje tryb procesowego ustalania stanu zdrowia psychicznego oskarżonego, określając wymogi formalne jakie powinna spełniać opinia sądowo - psychiatryczna. W związku z tym, nie mógł on być naruszony przez Sąd odwoławczy, skoro taka opinia uzupełniająca nie została w sprawie przeprowadzona wyłącznie z przyczyn merytorycznych. W istocie jednak skarżący czyniąc zastrzeżenia do opinii sądowo psychiatrycznej, przez pryzmat częściowo odmiennej w swych wnioskach końcowych opinii psychiatrycznej wydanej wobec oskarżonego w innej sprawie, miał zastrzeżenia do wartości dowodowej opinii na podstawie, której Sąd czynił ustalenia w niniejszym postępowaniu. Zatem, w świetle tak rozumianego zarzutu kasacji decydujące znaczenie dla oceny wskazanej opinii miała analiza przesłanek z art. 201 k.p.k., celem stwierdzenia czy przedmiotowa opinia jest jasna, pełna i pozbawiona sprzeczności wewnętrznych i zewnętrznych. Argumentacja skarżącego sugeruje wystąpienie zewnętrznej sprzeczności między opinią sądowo -

psychiatryczną wydaną na potrzeby niniejszego postępowania w dniu 6 czerwca 2012 r. przez biegłych lekarzy psychiatrów A. P. i K. W., w której stwierdzili oni, że w krytycznym czasie R. T. miał całkowicie zachowaną zdolność rozumienia znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem (k.75) oraz opinią sądowo - psychiatryczno - psychologiczną wydaną przez biegłych psychiatrów A. K. Ż., R. B. i psychologa klinicznego H. B. w dniu 21 grudnia 2011 r., z której wynika, że R. T. w czasie popełnienia zarzucanego mu w tamtym postępowaniu przestępstwa posiadania środków odurzających, tj. czynu z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, miał zachowaną zdolność rozumienia znaczenia czynu, natomiast zdolność do pokierowania swoim postępowaniem ograniczoną w stopniu znacznym (k.212). Wbrew stanowisku skarżącego nie ma sprzeczności między tymi opiniami. Należy przypomnieć, że zgodnie z treścią art. 202 § 5 k.p.k. opinia biegłych psychiatrów powinna odnosić się do poczytalności oskarżonego w chwili czynu, a zatem uwzględniać charakter tego czynu w relacji do rodzaju ewentualnych defektów osobowości oskarżonego, w tym ujawnionych przez biegłych chorób psychicznych i stopnia rozwoju intelektualnego badanego. Warto zauważyć, że jeżeli chodzi o stan zdrowia oskarżonego, to wskazane opinie charakteryzują go w sposób bardzo zbliżony, ponieważ obydwa zespoły biegłych nie stwierdziły u R. T. choroby psychicznej i rozpoznały uzależnienie mieszane (narkotykowo – lekowo – alkoholowe). W tej sytuacji decydujące znaczenie na ostateczny kształt opinii biegłych miał charakter czynów, objętych tymi dwoma postępowaniami – posiadanie narkotyków i oszustwo. We wskazywanej przez obrońcę sprawie przestępstwo popełnione przez R. T. (posiadanie amfetaminy) było bezpośrednio związane z jego uzależnieniem od narkotyków, na co wprost wskazali biegli psychiatrzy w wydanej opinii (k.211). Stąd też zasadność ich wniosku, że w odniesieniu do tego czynu oskarżony miał ograniczoną zdolność do pokierowania swoim postępowaniem wydaje się oczywista. Z kolei przypisane oskarżonemu w sprawie niniejszej przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. (do którego popełnienia się przyznał) w swym mechanizmie zdecydowanie różni się od posiadania narkotyków. Dlatego przestępstwo oszustwa, w kształcie jaki był udziałem oskarżonego, nie ma bliższego związku z jego uzależnieniem narkotykowym. Zatem, logiczny wydaje się wniosek biegłych, iż w tych

uwarunkowaniach poczytalność oskarżonego nie doznała żadnych ograniczeń. Powyższa argumentacja prowadzi do konkluzji, że Sąd Okręgowy trafnie zaakceptował opinię sądowo psychiatryczną sporządzoną w sprawie niniejszej, mając przy tym pełną świadomość treści opinii psychiatryczno – psychologicznej dot. R. T. wydanej w innym postępowaniu.

Zgodnie z tezą postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2012 r., sygn. akt III KK 176/11 (OSNKW 2012/4/38) poddanie oskarżonego badaniom psychiatrycznym w innej sprawie nie tworzy, samo przez się, uzasadnionych wątpliwości co do stanu jego poczytalności odnośnie do innego czynu, a tym samym nie przesądza potrzeby dopuszczenia dowodu z opinii biegłych psychiatrów i poddania go - tylko z tego względu - kolejnym badaniom psychiatrycznym.

Z tych przyczyn, nie znajdując podstaw do uwzględnienia kasacji, Sąd Najwyższy orzekł o jej oddaleniu, jako oczywiście bezzasadnej, zwalniając skazanego na podstawie art. 624 k.p.k. od ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, wobec uznania, że uiszczenie ich byłoby dla zobowiązanego zbyt uciążliwe z uwagi na jego aktualną sytuację materialną, na którą ma także wpływ pobyt skazanego w zakładzie karnym.

Natomiast koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu zasądzono od Skarbu Państwa na podstawie art. 16 ust. 2 i 3 w zw. z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188 ze zm.) i § 14 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).